

har Japan bemægtiget sig Kuril-Øerne (1875), Formosa (1895), Sachalin og Port Arthur (1905), Korea (1910), Shantung (1915) og endelig et Mandat over Marshall-Øerne m. m. i 1919.

Det er en imperialistisk Udvikling, der viser, at Japan ogsaa paa dette Omraade ligner det gamle Kejser-Tyskland. Paa samme Maade som det viser sig, at det japanske militære Oligarki repræsenterer en Fare for Verdensfreden, saadan som det projskiste tidligere gjorde det.

»Den gule Fare« vil vel nogle være tilbøjelige til at kalde Japans Militaristers Drømme om et Asien- eller et Verdensherredømme. Men der er saamænd ingen Grund til at tage Kulørerne frem. Den hvide Imperialisme er ikke Spor bedre, tværtimod er Japan blot Elev af den hvide Kapitalismes Rovbegærlighed.

Det er heller ingen Kamp mod nogen Race, der vil kunne hjælpe. Det er gule og hvide Arbejderes fælles Kamp mod gul og hvid Imperialisme, der er det eneste brugbare Middel til at hindre Imperialismens vanvittige og ødelæggende Planer.

Stauning om Samfundets Kontrol med det økonomiske Liv.

Et interessant Radioforedrag om
et af Tidens vigtigste Spørgsmaal.

»Samfundskontrol« var Emnet for det Foredrag, Statsminister Stauning forleden holdt i Radioen. Under en principiel Behandling af det betydningsfulde Emne fik Stauning Lejlighed til at belyse en Række af Øjeblikkets store Problemer.

Produktionsforholdene er forandrede.

Medens Produktionen maaske tidligere, udtalte vor Partifælle, i nogen Maade kunde siges at være et privat Anliggende for den enkelte, er der efterhaanden sket en Udvikling, saa den i høj Grad er blevet et Samfundsanliggende. De enkelte Erhverv griber ind i hinanden, og der er en Vekselvirkning mellem Landene indbyrdes.

Vi ser nu, hvorledes der under Krisen er skabt store Vanskeligheder ved Arbejdsløshed i England og Tyskland sammen med nogen Planløshed i dansk Landbrugsproduktion, navnlig for Svineproduktionens Vedkommende.

Planløshed i Produktionen.

Danmark er maaske et noget ensidigt Land med overvejende Landbrugsøkonomi, men vi har dog ogsaa en Industri af Betydning for Landet. Vi skal ude fra skaffe os Raastoffer, Kul, Foderstoffer, Jern osv., baade til Landbrug og Industri. Dertil skal bruges Valuta. Det kan da ikke være en Sag for den enkelte, hvorledes Produktionen foregaar.

Flæskeproduktion, Høns osv. har saa stor Betydning, at det bliver til en Samfundssag, naar der i det Landbrug, der ellers staaar saa højt, vises en Planløshed, saaledes at f. Eks. Svineholdet stiger fra

3,3 Mill. i 1928 til 5,4 Mill. i 1931—32. Derved er bidraget væsentligt til den Landbrugs-krise, som nu i det sidste Aar har paakaldt Hjælp. Overproduktionen har sammen med Arbejdsløsheden i de store Lande fremkaldt lave Priser.

For hele Landbruget er det af Vigtighed, at Produktionen kan opretholdes, thi ellers maatte Landbrugets Produktionsforhold lægges om, hvilket vil medføre mange Vanskeligheder for Landbruget.

Hvad der er nødvendigt.

Derfor maa der kræves: System i Produktionen, Regelmæssighed i Leveringerne til Slagterierne og rimeligt Forhold i Køb og Salg til Udlandet. Der maa være Valuta til Køb af Raastoffer ogsaa til Landbruget.

Den enkeltes Indflydelse.

Rundt i Landene ser man nu, at de uden smaaligt Hensyn til Frihandels teorier gaar til Told og andre Reguleringer. Den enkelte Producent faar saaledes stor Indflydelse paa hele Landets Forhold, ogsaa paa Beskæftigelsesforholdene. Dispositioner fra den enkelte — og de mange — kan fremkalde Forholdsregler fra Udlandet, der er ubehagelige, direkte farlige og maaske ikke til at overvinde.

Slagterilockouten.

Som et Eksempel fra den seneste Tid kan nævnes, at Slagterilockouten ikke var et Privat-anliggende for Slagterier, Andelslavere og Arbejdere, thi den kunde gribe ind i Forhold til England, faa Betydning for vor Valuta.

Det ses heraf, at Produktionen ikke er et Privatanliggende. De, der har paataget sig Ledelsen, har et Ansvar, som dog ikke altid synes at tynde dem.

Pengevæsenet

er ogsaa et Samfundsanliggende, thi hvis den nationale seddelstedende Bank ikke disponerer rigtigt, rammer det hele Samfundet.

Vi ser, hvorledes Forholdene i de store Lande har ført til, at vort Pengemarked har faaet en lidet rimelig Værdi. Og der staaar nu Kamp mellem de forskellige Klassers Interesse for eller imod en yderligere Sænkning af Kronen, hvorved Ejendomsretten vil blive angrebet, og Indtægter, der var kontraktlig sikret, formindsket.

Det er da urimeligt, at Banken, der bestemmer Seddelstedelse og Kurser, skal være et privat Aktieselskab. Private vil — maaske fortaaleligt nok — vilge tilbage for Foranstaltninger, der kan true deres Interesser. Derfor faar vi ogsaa Undtagelseslove, hver Gang Kriser indtræffer.

I alle Lande er der nu Kontrol.

Under den nuværende Krise har man nu i alle Lande set Statens Indgriben til Regulering af den planløse Privatøkonomi. Produktion, Handel, Eksport og Import. Valuta viser sig altsammen ikke at kunne klares af de private Interessenter.

Jeg har tidligere talt om Rusland og sagt, at det man øjner i Rusland ikke blot er Begivenheder, man ikke synes om, men at man ser ogsaa et samfundsmæssigt Princip benyttet, som vi savner i normale Tider, men som vi nu har bragt i Anvendelse overalt.

Vi maa høre, at Samfundsindgriben ogsaa er nødvendig i normale Tider.

Truster og Karteller

skyder frem overalt. Denne Karteldannelse udelukker den frie Konkurrence. Sidst har vi set en Verdenssammenslutning, hvor ogsaa Rusland er med, om Oljen.

Alle disse Karteller kræver Samfundskontrol.

Det samme gælder Bankvæsenet.

Skibsværftsarbejderne.

Vi bør have Samfundskontrol. Vi behøver ikke at udrydde Fabrikanten og Lederen, men de maa forvandles fra Samfundets Herre til dets Tjener.

Folket har berettigede Interesser. Det er fejlt at tro, at Skibsværftsarbejderne kan være ligeglade med de økonomiske Problemer. Ham berører Eksport og Valuta og andre Problemer i høj Grad. Og han kan her siges at repræsentere Folket. Dettets Interesse ligger i, at der er Orden i Samfundsokonomien. Derfor maa Samfundskontrollen fremmes, og jeg tror, den vil gaa sin Sejrsgang nu og i Fremtiden.

Kooperationen staar bedre end Privathandelen.

Fællesforeningen for Danmarks Brugsforening afholdt sidst i Maj Generalforsamling i Aarhus. Der var mødt 1500 Delegerede. De norske, svenske og finske Brugsforeninger var repræsenteret ved Gæster, der overbragte Søsterforeningernes Hilsen.

Al Beretningen, der forelagdes af Formanden, Hr. Direktør Broberg, gives her følgende korte Bemærkninger, da Kooperationsanken nu ogsaa herhjemme er begyndt at interessere:

Hr. Broberg henviste til, at de allerfleste Virksomheder indenfor det private Næringsliv havde meldt om et daarligt Forløb af Aaret 1931.

F. D. B. kunde derimod berette om et godt Aar. Mængdeomsætningen af Varer var steget, og naar Pengeomsætningen var gaaet noget tilbage, skyldtes det de faldende Priser.

Det turde altsaa være rigtigt, at Brugsforeningernes og Fællesforeningens tekniske og økonomiske Organisation baade for Produktion og Omsætning var en saadan, at disse Foretagender var langt mere modstandsdygtige og bærekraftige end tilsvarende Virksomheder indenfor privat Næringsliv.

Større Dividende en forudsat.

Omsætningen androg 131½ Mill. Kr., og Fabrikomsætningen beløb sig til 36¼ Mill. Kr. Aarets Overskud var ca. 7¼ Mill. Kr., efter at Kurstabet paa Fondsbeholdningen var dækket.

Efter Forrentning af Andele og Reserverfond vil der kunne udbetales 6 pCt. i Dividende. Denne Dividende var noget større end ventet, men Ledelsen havde ment det forsvareligt i disse vanskelige Tider at udbetale den størst mulige Dividende.

F. D. B. holdt Priserne nede.

Formanden omtalte Valutakrisen i Efteraaret. Det var almindelig ventet, at store Prisstigninger vilde være blevet den næsten øjeblikkelige Følge.

F. D. B. gik imidlertid ind for en Prispolitik, der søgte at dæmpe op for hurtig og stor Prisstigning. F. D. B. forhøjede ikke Prisen, saalænge de Varepriser, der var købt til gamle Priser, strakte til, og ved denne Prispolitik bevarede i alt Fald indenfor Brugsforeningernes Prisbægt paa de vigtigste Livsfor nødenheder helt henimod Aarets Udgang.

Der var fra F. D. B.s Side kun Grund til Tilfredshed med Resultatet af denne Prispolitik, idet dennes gode Virkninger fremgaar af Brugsforeningernes Detailpriser sammenlignet med Købmændenes.

Det faste Greb om Tingene maa bevares.

Hr. Broberg omtalte endelig Samarbejdet med Udlandet, Oprettelsen af den nye Andelsbank, ligesom han beskæftigede sig med Brugsforeningernes Forhold til Lovgivningen, hvorved han specielt nævnte Næringsloven, der ikke havde opfyldt de Forventninger, Brugsforeningerne havde stillet til den.

Til Slut maaned Formanden til fortsat Samling om den fælles Sag. Tidens Vanskeligheder var store, men jo større de var, des mere nødvendigt var det, at baade F. D. B. og Brugsforeningerne havde nøje Rede paa deres Sager og bevarede det faste Greb om Tingene. Krediten maatte ikke overstige det forsvarlige. De gode konsoliderede Brugsforeninger kunde ikke alene yde billige Varer, men ogsaa paa andre Maader yde deres Medlemmer en værdifuld Hjælp i den vanskelige Tid.

Arbejdsløsheden er kommen som en ny Plage for Menneskeheden.

En Femtedel af Tysklands
Befolkning er ramt af Arbejds-
løsheden.

Rigskansler Brüning skildrer
Noden i sit Land.

Berlin.

Den udenlandske Presseforening har holdt Aarsfest i Hotel »Adlon«, hvor en Række af Tysklands højeste Embedsmænd var til Stede.

Rigskansler Brüning omtalte de indenrigspolitiske Problemer: Hvis man skulde domme efter hvad Pressen skriver, ser det ud, som om vi i Tyskland ved Siden af de store Skæbnespørgsmaal — Afløsning, Erstatning, og økonomisk Krise — væsentligt beskæftiger os med ministerielle Personspørgsmaal. Regeringskrise o. l., gid det var saa vel, men vi har andre og mere alvorlige Betyrninger. Det fundamentale Problem, som beskæftiger os Dag og Nat, er Arbejdsløsheden. Arbejdsløsheden er kommen som en ny Plage for Menneskeheden i hele Verden, men for Tyskland som en ligefrem uhyggelig Hjemsogelse.

Det kan ikke undre, at de Uge giver sig Radikalismen i Vold.

De kender det Tal, som omfatter en bundløs mængde af moralsk Elendighed, 6 Millioner Arbejdsløse, eller, naar deres Familjemedlemmer er medregnet, en Femtedel af vort Folk. En Tredjedel af de Arbejdsløse er nu fyldt 25 Aar og staaar altsaa i en Alder, hvor fysisk Kraft og Beskæftigelsesstrang

netop søger Anvendelse. En grusom Lammelse af det moderne økonomiske Liv fordømmer dem til at føle sig overflødige og som nyttige Mennesker i Samfundet.

Kan det undre, at den Million Arbejdsløse under 21 Aar, som findes, har givet sig Radikalismen i Vold ud fra den Mening, at der kun vil kunne ventes en Bedring, naar det bestaaende nedbrydes.

At skaffe Arbejde og afsætte Produkterne er det vigtigste.

Tidligere nærede man paa Grund af den hurtigt stigende Menneskemængde Frygt for, at Produktionen af Næringsmidler ikke vilde kunne holde Trit med Befolkningstilvæksten, men Ernæringsspørgsmaalet er ikke det afgørende i Arbejdsløshedsproblemet, det centrale er Spørgsmaalet om at skaffe Arbejde og faa Arbejdsprodukterne afsat, da Landene i Øjeblikket er lidet købedygtige.

Hvorledes kan Staten sørge for Arbejde?

Tyskland kan ikke løse Problemet alene.

Der maa findes en Løsning af Problemet, men De er sikkert alle klar over, at Tyskland ikke vil kunne løse det alene, selvom det lykkes vort Land paa dette Omraade, som paa mange andre, at gaa banebrydende frem. Verden kan kun befries fra Arbejdsløshedens Svøbe ved en fælles Aktion, ved fælles Samvirke, og dertil kræves først og fremmest, at Tilstanden genoprettes. Jeg vil sige her, at der gives ulykkelige Besjærede, men ikke lykkelige Sejrherrer. Dog uden Hensyn heril har vi uden Undtagelse Pligt til at virke for Tillidens Genoprettelse.

Herriot og Socialdemokraterne.

Paris.

Paa det social-radikale Parti-møde udtalte Herriot, at de Social-Radikale var rede til at samarbejde med Socialisterne i en Regering for at skabe Ligevegt paa Budgettet indtælt og hidføre en politisk Afspænding og en økonomisk Forstaelse uadtil.

Forretningsudvalget vedtog derefter en Dagsorden, der afviser enhver Alliance med Partier, der har ført en Isoleringspolitik. Partiet erklærer sig rede til at samarbejde med alle sande Republikanere, saavel Socialister som de Mænd, der har støttet det radikale Parti i Oppositionen mod Højrepartiet. Forretningsudvalget udtaler Tillid til, at Herriot vil forhandle i denne Aand med de øvrige Venstrepartier til Dannelsen af et nyt Kabinet.

Forhandlingerne endt.

De Radikales Udtalelser bekræftes af det socialistiske Organ »Le Populaire« som en Afvisning af de socialistiske Forslag.

Socialistkongressen har enstemmigt vedtaget en Resolution, hvori den tager Herriots Erklæring og det radikale Partis Dagsorden til Efterretning og fastslaaer, at Forhandlingerne med de Radikale saaledes er endt.

Herriot har nu dannet Regering med to Socialdemokrater som Medlemmer. Herriot selv overtager Udenrigsministeriet.